

FOSEN NATURVERNFORENING

Adr. : Ytre Ringvei 32, 7100 Rissa Tlf. : 73851430

- foreningen for et bredt, helhetlig og aktivt naturvern på Fosen

Vår ref : A.3.1aq

Deres ref :

Dato : 15.03.2019

Indre Fosen kommune
Rådhusveien 13
7100 RISSA
postmottak@indrefosen.kommune.no

Ny arealplan for Indre Fosen kommune - planprogram - innspill

Arbeidet med [ny arealplan for Indre Fosen kommune](#) er startet og vi vil her komme med vårt innspill til planprogrammet.

Natur og miljø

I avsnittet gjeldende natur og miljø i kommuneplanens samfunnsdeler for både Leksvik og Rissa er bærekraft et sentralt begrep – en skal bevare eller forbedre tilstanden til natur- og miljø. Dette er viktig og må stå sentralt og gjennomsyre alt arbeid med den nye felles kommuneplanens arealdel.

Klimaendringene er her og her vet vi alle at noe må gjøres. [Vi vet også at verdens bestander av pattedyr, fugler, reptiler, amfibier og fisk i snitt er redusert til halvparten av hva de var for 40 år siden.](#)¹ Ferskvannsorter har en nedgang på hele 76 prosent. Og grunnen er at menneskene bruker for mye av naturressursene. I det siste er det blitt kjent at vi nå står i en ekstraordinær situasjon: [Om ti år](#)² vil man ha en fjerdedel færre insekter, om 50 år bare halvparten og innen 100 år så er det ingen igjen. Og naturen vil klappe sammen. Insektene gjør mange jobber for oss – pollinering og opprydding i gjødsel osv. Men i tillegg er de mat for veldig mange dyr som igjen er mat for andre dyr og sånn fortsetter det. Dersom det første leddet i kjeden blir slått ut, vil problemene forplante seg oppover i kjeden. Og dette vil gå ut over oss menneskene. For eksempel kan vi lese i [en artikkel i Dagbladet](#)³ at rundt 30 prosent av maten vi spiser er avhengig av humler og bier.

Fram med utestemmen sier insektforsker Anne Sverdrup-Thygeson:

For å si det med Harvard-professor E. O. Wilsons ord: «Sannheten er at vi trenger småkrypene, men de trenger ikke oss. Hvis menneskene skulle forsvinne i morgen, ville verden fortsette som før. (...) Men hvis småkrypene skulle forsvinne, tviler jeg på at menneskene ville klare seg mer enn noen få måneder».

¹ <https://www.nrk.no/klima/-verdens-dyrebestand-halvert-1.11951844>

² <https://www.dagbladet.no/nyheter/insektene-forsvinner-i-vanvittig-tempo--en-katastrofal-kollaps/70754770>

³ <https://www.dagbladet.no/mat/statsrad-bekymret-tre-av-ti-matvarer-i-fare/70754718>

I Norge er ni av ti arter som er rødlistet nettopp rødlistet på grunn av arealendring, altså fordi deres levesteder forsvinner. Endret arealbruk som gjør at artenes leveområder blir forringet eller går tapt er den viktigste årsaken til tapet av naturmangfold ifølge www.miljostatus.no. Forurensning, overhøsting, fremmede arter og klimaendringer gir også tap av naturmangfold.

Insektene forsvinner i vanvittig tempo og vi har en katastrofal kollaps. Og arealendringer, som er kommuneplanens arealdels hovedtema, er et av hovedproblemene. Dette viser hvor fokus må ligge i det kommende arbeidet med arealplanen. Tenk 100 år frem i tid – det er dine barnebarn du nå må gjøre alt for å redde livsgrunnlaget til.

Ifølge Sabima har det aldri vært viktigere enn nå å ta vare på det biologiske mangfoldet med tanke på klimakrisen vi har hengende over oss. En mangfoldig natur er en robust natur fordi en artsrik og hel natur kan være en viktig buffer mot ekstremvær. [Sabima har satt opp en sjekkliste](#)⁴ over hvilke politiske ambisjoner som må til for at en kommune kan sies å ta biologisk mangfold på alvor. Her kan Indre Fosen finne hjelp til å bli en arealnøytral kommune.

Klimaendringene utelukker unødvendig motorkjøring

Vi står overfor store menneskeskapte klimaendringer. Dette krever, [som regjeringen påpeker](#)⁵, at det må skje en overgang til produkter og tjenester som gir betydelig mindre negative konsekvenser for klima og miljø enn i dag. Et av tiltakene er utslippsreduksjoner i transportsektoren. Det første man da må kutte ut må være å stimulere til økt bruk av motorisert lek med doninger som bruker fossilt brensel – dette være seg snøskuterløyper, nye motorcrossbaner eller frislipp av vannskutere.

Vannskutere er kun til lek og den påvirker natur og friluftsliv på en negativ måte. Vi mener at kommunen i arbeidet med arealplanen kan sette inn forbudssoner for vannskuter. Et minstekrav må være forbud for vannskuter i vernede og sårbare områder i sjø. I tillegg må et forbud for vannskuter inn for ferskvann, elver, elveutløp og andre vassdrag i kommunen (uavhengig av størrelse/areal på vannet, inkl. Botn).

Indre Fosen kommune må pga. hensyn til miljø og hensyn til natur og dyreliv ikke vurdere snøskuterløyper i kommunen. Det samme gjelder andre tiltak som inkluderer motorsport. Den tid er forbi da dette kunne forsvares.

Slik vi har forstått det har Storvatnet i dag forskjellige regler for kjøring av båt med motor (HK-grense) og i gamle Rissas samfunnsdel er det et mål å koordinere dette. Vi vil her foreslå å kutte ut motorbruk i Storvatnet i sin helhet da det skaper støy og forurensning i en drikkevannskilde.

100-metersbeltet i strandsonen langs sjø, vann og vassdrag må vernes

Som det sies i forslaget til planprogram så er "[Statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen](#)"⁶ særs relevant i arbeidet med kommuneplanens arealdel. 100-metersbeltet er av nasjonal interesse og målet med retningslinjene er å ivareta

⁴ <https://www.sabima.no/naturens-drommekommune/>

⁵ <https://www.regjeringen.no/no/tema/klima-og-miljo/klima/innsiktsartikler-klima/gront-skifte/id2076832/>

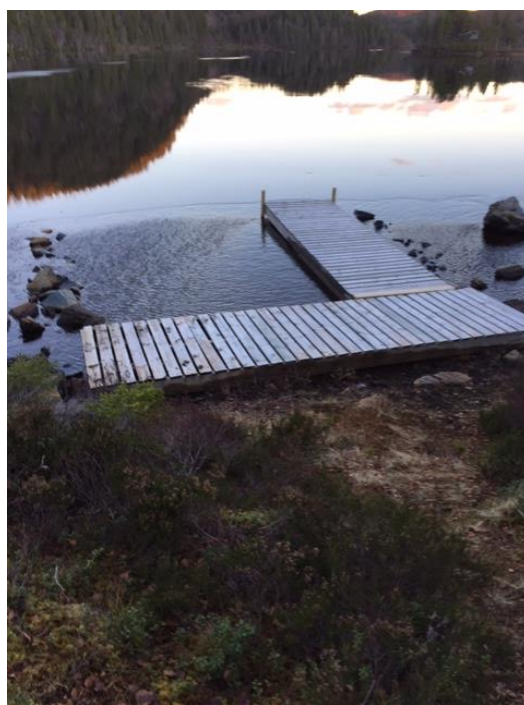
⁶ http://www.regjeringen.no/nb/dep/md/dok/lover_regler/retningslinjer/2011/differensiert-forvaltning-strandsonen.html?id=636763

allmenne interesser og unngå uheldig bygging langs sjøen. Det er et nasjonalt mål at strandsonen skal bevares som et natur- og friluftsområde tilgjengelig for alle⁷.

Indre Fosen kommune må verne om sin strandsone, og i den sammenheng er disse planretningslinjene fra Staten et godt hjelpemiddel. I planretningslinjene er gamle Leksvik kommune plassert i en «mindre streng» kategori enn gamle Rissa kommune. Men her har ikke gamle Rissa kommune vært sitt ansvar bevisst. I 2017⁸ innvilget gamle Rissa kommune 50 søknader med nedbygging av strandsonen, neste Fosen-kommune på lista innvilget 8 søknader, mens gamle Leksvik kommune innvilget 2 søknader. Her må det en holdningsendring til, praksisen i gamle Rissa kommune var langt fra ok.

Når det gjelder strandlinjen ved vann, vassdrag, elver og bekker så er dette viktig og trua natur⁹. F.eks. elver som svinger seg fritt gjennom landskapet uten inngrep er svært verdifull natur ifølge fylkesmannen i Trøndelag¹⁰. Det er også viktig å bevare naturlige vegetasjonssoner langs vassdrag og dette påpekes også i kommuneplanens samfunnsdel for gamle Rissa kommune.

Vi vil også i denne sammenheng sette fokus på at noen av våre ferskvann (f.eks. Storvatnet, Dyrendalsvatnet, Vatngårdsvatnet osv.) også er våre drikkevann. Her må en være spesielt varsom med bygging. Dette må også gjelde nye bygg/innretninger i tilknytning til eksisterende bygg. Det er ikke ok å ha f.eks. plattinger/brygger av impregneret materialer stående i/ved det vannet vi selv skal drikke, det sier seg selv.

*Slike brygger i drikkevann må ikke tillates
(bildet er fra et drikkevatn i kommune)*

Vi ser at kommunen informerer om badeforbud¹¹ i deler av Storvatnet. Kanskje det i forbindelse med arealplanen kan vurderes hvor det bør være badeforbud i drikkevatn og at denne informasjonen kan gjøres lettere tilgjengelig for våre innbyggere. Det er ikke ok og drikke sitt eget badevatn.

Byggegrensen mot sjø og vassdrag er 100-meter etter dagens lovverk (Pbl § 1.8).
Byggegrenser under 100 meter i kommunedelplanens arealdel kan ikke aksepteres.

Myr

Myr er en type våtmark som inneholder store mengder karbon lagret gjennom tusenvis av år. Planter som dør i myra synker ned i vannet og danner dype lag torv. Norske myrer lagrer på fem prosent av landarealet minst 950 millioner tonn karbon, tilsvarende ca. 3500 millioner

⁷ <https://www.miljostatus.no/definisjoner/s/strandsone/>

⁸ <https://www.fosna-folket.no/nyheter/2018/08/26/Sier-mest-ja-til-bygging-i-strandsone-17380096.ece>

⁹ <https://www.sabima.no/trua-natur/vann/>

¹⁰ <https://www.fylkesmannen.no/nb/Trondelag/Miljo-og-klima/Naturmangfold/Elvenatur/>

¹¹ <https://www.indrefosen.kommune.no/nyheter/bading-i-storvatnet.4584.aspx>

tonn CO₂ eller Norges årlige utslipp av klimagasser i 66 år¹². Da er det et godt klimatiltak å verne myra for nydyrking eller nedbygging.

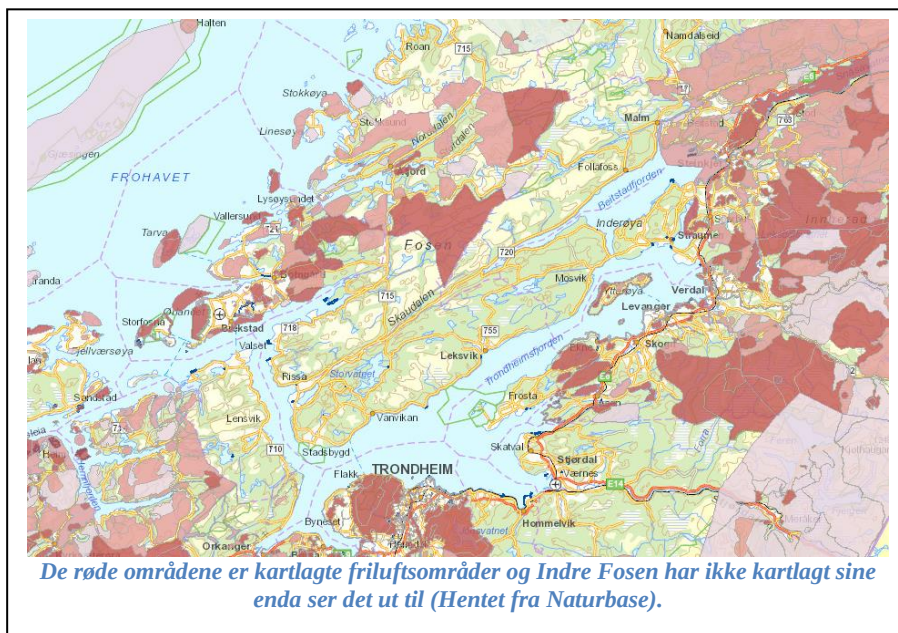
Myra er også en god flomdemper siden den har stor kapasitet til å lagre vann. De store mengdene torvmose i myr illustrerer dette godt¹³: Torvmose kan holde på vann tilsvarende ti ganger sin egen vekt. Det gjør myra til en svamp i naturen. Den holder på vann under våte perioder, og frigir vann til naturen rundt i tørre perioder. Denne vannregulerende evnen kan bli svært viktig i tiden som kommer med klimaendringer og større nedbørsmengder.

I tillegg til at myra er viktig i klimasammenheng er den også svært viktig for naturmangfoldet. Her finnes et eldorado av karplanter, mosearter og insekter. Av disse artene er mange truet og står derfor på rødlista. Mange trekkfugler bruker våtmarkene som hekke- og rasteplasser mens andre fugler overvintrer i våtmark eller bruker de som tilholdssted i myttesesongen.

Indre Fosens tiltak i arealplanen må derfor bli og ikke planlegge nedbygging av myr. Se også punkt 7 i [Sabimas sjekkliste](#)¹⁴.

Friluftsliv

På [Miljøstatus.no](https://miljostatus.no)¹⁵ kan vi lese at kommunene har et hovedansvar for å sikre at viktige friluftslivsområder blir tatt vare på gjennom arealplanleggingen. Her kan vi også se at Indre Fosen ikke er ferdig med sin kartlegging av friluftsområder men at arbeidet er igangsatt. Målet er at flest mulig av landets kommuner skal ha kartlagt og verdsatt sine friluftslivsområder innen 2019. I Naturbase er ingen kartlagte friluftsområder lagt inn for Indre Fosen.

Her må denne kartleggingen gjøres ferdig før arbeidet med kommunedelplanens arealdel kan gjennomføres.

¹² Ref.: <https://www.regjeringen.no/no/tema/klima-og-miljo/naturmangfold/innsiktsartikler-naturmangfold/vatmark/id2339659/>

¹³ Ref. <https://www.sabima.no/true-natur/myr/>

¹⁴ <https://www.sas.rochester.edu/cvdl/hall/12y/>
<http://pizgc1.wcup25xdok4cradtca-wpengine.netdna-ssl.com/wp-content/uploads/2019/02/Naturens-drömmekommune-2019.pdf>

¹⁵ <https://www.miljostatus.no/tema/friluftsliv/>

Jordvern

Matjorda må tas vare på i en verden der befolkningen vokser og klimaendringene truer. Jordvern er en nasjonal interesse i kommunenes planlegging¹⁶. En fylkesvis sammenstilling¹⁷ av omdisponert dyrka jord etter plan- og bygningsloven og jordloven, viser at kommunene i Rogaland har omdisponert mest i perioden 2007–2013, etterfulgt av kommunene i Sør-Trøndelag. Boligbebyggelse stod for ca. 1/3 av omdisponeringen av landbruksareal i perioden 2010–2013. Dette viser at i Trøndelag må en holdningsendring til og at jordvernet må tas på alvor i arbeidet med kommuneplanens arealdel. Jorda er selve grunnressursen for å produsere mat, og da kan ikke nedgangen fortsette.

Konkrete forslag til endringer i planprogrammet

Til slutt vil vi komme med konkrete endringer til planprogrammet som bygger på våre merknader ovenfor:

Foreslåtte endringer i planprogrammet	Tekst som foreslås tatt inn/endres
Kapittel 1.2 Nytt kulepunkt	• Å bli en arealnøytral kommune
Kapittel 2.3 Nytt avsnitt	Vannskuter Forbudssoner for vannskuter skal fastsettes
Kapittel 2.3 Nytt avsnitt	100-meteren lags sjø, vassdrag og innsjøer Byggegrense langs sjø, vassdrag og innsjøer skal i hele kommunen være 100-meter (Ref. Pbl 1.8). Ingen byggeaktivitet ved drikkevann kan tillates.
Kapittel 2.3 Andre behov	Andre kulepunkt må tas bort dvs. setningen «Fastsette byggegrense mot sjø i hele eller deler av planen»
Kapittel 2.3 Nytt avsnitt	Myr Myr skal ikke omdisponeres eller nedbygges
Kapittel 2.3 Nytt avsnitt	Friluftsliv Indre Fosens friluftsområder må kartlegges før arbeide med arealplanen kan fullføres
Kapittel 2.3 Nytt avsnitt	Jordvern Dyrka jord skal ikke omdisponeres
Kapittel 2.4 tillegg til kapittel 2.4	Vi står midt oppe i en klimakrise og insektene forsvinner i et vanvittig tempo. Indre Fosen kommune må ta det biologiske mangfoldet på alvor. I arbeidet med arealplanen skal derfor Sabimas sjekkliste ¹⁸ brukes aktivt for at resultatet skal bli best mulig for det biologiske mangfoldet.

¹⁶ <https://www.landbruksdirektoratet.no/no/miljo-og-okologisk/areal-og-jordvern/jordvern/nasjonale-mal-og-foringer#nasjonal-jordvernstrategi>

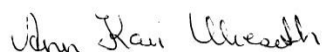
¹⁷ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-127-s-20142015/id2413930/sec14#VED4#VED4>

¹⁸ <http://pjzgc1wcip25xdok4cradtca-wpengine.netdna-ssl.com/wp-content/uploads/2019/02/Naturens-drømmekommune-2019.pdf>

Kapittel 4.1 Endring	Endre følgende setning: «Konsekvensutredningen skal være på overordnet nivå og den skal baseres på fagkunnskap og faglig skjønn.» til «Konsekvensutredningen skal ha et nivå som gir beslutningstakerne kunnskap om konsekvensene tiltaket vil ha for alle aktuelle temaer. Den skal baseres på fagkunnskap og faglig skjønn utført av spesialister innen det enkelte fagområdet». Grunnen til at vi ønsker denne endringen er at vi er veldig opptatt av at en konsekvensutredning må være så grundig at den må vise hva konsekvensene vil være dersom tiltaket blir gjennomført. Det er jo det som er hele poenget med en slik utredning. Beslutningstagerne er helt avhengig av gode konsekvensutredninger for å kunne vite hva det egentlig beslutter. Et eksempel: Et ca. 200 dekar stort LNF-område skal omreguleres til steinbrudd men i naturbase finnes ingen registreringer i området. Da har en to valg: 1) En sier at her finnes ingen ting og en går videre uten å undersøke området i det hele tatt. 2) Få undersøkt området av kvalifisert personell. Her er valg 2 det som gir beslutningstaker den informasjon han har krav på.
Kapittel 4.2 Endring	Etter denne setningen: «Dersom ikke annet er beskrevet vil utredningen basere seg på informasjon fra allerede kjente undersøkelser og befaringer.» Sett inn denne: «Når kunnskap ikke finnes, må ny kunnskap innhentes». Endre «Konsekvensutredningen skal ta utgangspunkt i relevant og tilgjengelig informasjon.» Til «Konsekvensutredningen skal ta utgangspunkt i relevant og tilgjengelig informasjon. Når informasjon ikke finnes, må ny kunnskap innhentes»

Med hilsen

Fosen Naturvernforening

Ann Kari Ulveseth